

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft, fél évre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél évre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppellik Alajosnál (Vollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent.

Nyiteltéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendő be.

Igénytelen megjegyzések a királyföldi egyetem munkálataira s az ó-szászoknak erre beadott különvéleményére.

I.

(KNG.) Az 1868: XLIII. tczk. 10. §-ének értelmében nem sokára a magyar parlament asztalára teendő a miniszterium azon törvényjavaslatot, melynek alapul kell szolgálnia a Királyföld új helyhatósági berendezését megállapító külön törvényhozatalánál, a mint ezt az 1870 XLII. tczk. 88 §-e, a fennidézett 1868 tczke hivatkozva, elrendelte.

Mi maig sem bírjuk megérteni, miért kelle a Királyföld municipalis szervezését külön törvény számára reserválni; miért nem lehetett az ország valamennyi törvényhatóságait rendező 1870 XLII. tczk. egyik fejezetében, mint függelékben eleget tenni az érdekelt igényeknek akkor, midőn e részben az ország sajátos szervezettel bíró más törvényhatóságai, milyennek az erdélyi részekben a székelyföldiek — ily kedvezményekben nem részesültek. Ámde legyen bárhog, ez már túlhaladt álláspont, ezt ma vitatni fölösleges fáradság lenne. Hanem annyit mégis constataálnunk kell, hogy a magyar parlamentnek ezen, a méltányosság határán messze tulmenő engedékenysége nem volt a várt hatással, mennyiben alig mérsékelte az illető túlzokat.

Az ó-szászok nem tértek meg az országos törvényhozás által tanusított előzékenységre; ők ma is csaknem azon álláspontot foglalják el, melyet akkor tartottak, midőn alkotmányos szabadságra nyertek volt felhatalmazást, biztatást — Bécsből. Most is nyertek ők ottan mulató elvtársaiktól gratulációt a famosus különvéleményhez, s talán ez sarkalja őket arra, hogy az egyetemi munkát ellen agitációt folytassanak az egyes Királyföldhöz kapcsolott törvényhatóságokban; legújabbán is Beszterczének képviselétét sikerült részökre vonni.

Ez agitáció, s az illető törvényjavaslat munkában létének pillanata ösztönöz minket is a hozzászólásra; ez okból vonunk párhuzamot az egyetem munkálata s az ó-szász különvélemény közt, elmondván azok sarkpontjaira igénytelen nézeteinket.

Pár évvel ezelőtt az ó-szász tekintélyek a Comes-séget nevezék a Királyföld sajátos intézményei főoszlopának, mely ha ledől, legalább is a félvilág válik romhalomná.

Az egyetem munkálata így írja körül a jövő Comes állását:

„A szász egyetem, valamint a 11 törvényhatóság élén a szász nemzet Comese áll, kit a belügyminiszter ajánlatára a király nevez ki és ment fel hivatalától. (IV. Fej. 53. §.) A Comes a végrehajtó hatalom képviselője, s mint ilyen a municipalis önkormányzatot ellenőrzi; örökdió a közkormányzat azon érdekei fölött, melyeket a törvényhatóságok közvetítenek“ (55 §.)

Az ó-szász különvéleménynek „A Comes“-ról szóló V-ik fejezetében a főhivatal körét illetőleg csaknem ugyanazt találjuk részletezve, a mit imént az egyetemi munkálathoz szóról-szóra idéztünk, csak az nincs benne, hogy a Comest a király nevez ki és menti fel, e helyett az „Egyetem“-ről szóló II-ik fejezet 11. §-ében ezt találjuk: „az egyetemen a törvényesen beállított Comes elnököl.“ Ez uttal tehát az ó-szász különvélemény nem jelöli meg a módot, hogyan kellessék a Comest creálni úgy, hogy ez általuk is „gesetzlich bestellt“-nek ismertessék el.

Lehet, hogy e homályos kifejezés megvilágítását akkorra halasztják, midőn a miniszterium tovább folytatván a „szász egyetem“-mel az államjogi pertractatiót, az egyetemi munkálathoz csatolt különvéleményt visszaküldendi N.-Szebenbe, kijelölve scrupulusait; hisz ezekre vonatkozik a különvélemény bevezetésének zárszakassza, mely így hangzik: „a nemzeti egyetem maga részéről azon lesz, hogy a miniszterium kívánatainak sietve megfeleljen, s elhatározza a statutajavaslat azon módosításait, melyek szükségeseknek jelöltetnének meg a végre, hogy az állam megkaphassa azt, a mi az államé.“

Ebből azon felfogás villog ki, hogy az egyetem azon testület, a mely adhat, adni kész, s miután csak két tractáló fél áll itt egymással szemben, világos az is, hogy közvetve a magyar felelős kormány, közvetlen pedig Magyarország parlamentje kellene, hogy kérésleg megjelenjen a nagy-szebeni egyetem előtt, hogy megkaphassa azt, a „mi az államé!“

Mi jelen cikkünkben csak a Comes mikénti beállítására szorítkozunk megjegyzéseinkkel, azután szölandunk: az egyetemről, a királyföldi törvény-

hatóságoknak szánt jogköréről, s a nemzeti vagyon kérdéséről.

Mint tudjuk, az ó-szászok maig sem hajlandók a király által kinevezett Comest törvényesnek elismerni.

1868-ban azt mondták a királyhoz intézett felterjesztésben, s a parlament elébe juttatott kérvényben: a nemzeti gróf hivatala „a nemzet egységét, történelmi politikai egységét képviseli, államjogi állásának alapja — ma a „gesetzlich bestellt“-r mögé bujnak, csak hogy innen a kinevezés ellen némileg tiltakozhassanak. Pedig 1852-ben az osztrák kormánytól, az ó-szászok e jó akarójától is csak azt kérték volt: tartassék fenn a szász alkotmány, mennyiben az általános államszervezettel összeegyeztethető.

A szászok első tisztviselője, kit ma Comesnek titulálnak, az Árpád- és vegyes házakból magyar királyok alatt „bíró“, a nemzeti fejedelmek alatt „n.-szebeni királybíró“ nevet viselt, utóbb kapott Comes címet; 1224—1464-ig a király nevezte ki e főtitest, tehát 240 évig; 1495—1699-ig, tehát 204 éven át a n.-szebeni community, — egyetlenegyszer az universitas választá; 53 évig (1796—1845.), hol gubernialis candidatio, hol a nélkül ismét a király nevezte ki; Bach elvitte Salment, Schmerling viszszaadta Schmidtet, kit a magyar kormány bocsáta utra.

Dióhéjba szorítva ez a comes-választás története, a mit figyelemre méltatva talán holnap az ó-szászok is elismerendik, hogy „gesetzlich bestellt“-Comes az, kit a magyar király nevez ki a belügyér előterjesztésére.

Az egyetemi munkát erre vonatkozó fejezete csak annyiban hívja fel a parlament bírálátát, hogy miután a főispánság ma már nem csupán méltóság, képes lesz-e egyetlen Comes 11 törvényhatóságban az államérdekeket felügyelni, az önkormányzatot ellenőrizni, ha azok oly messzire kiterjednek, s a két legnagyobb Brassó és Beszterce egészen elkülönözött területet képeznek. Ezt jó lesz bővebb megvitatás alá venni, s az állam és az illető törvényhatóságok érdekeinek megfelelően intézni el a törvényalkotás művét.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgőnye.

Feladatott Pesten apr. 12. 11 óra 20 p. délelőtt.

Érkezett Koloszára apr. 12. 12 óra 3 p. d. u.

Versailles. april 11. Tegnap és ma folytonos ágyuzás. Mac-Mahon átvette a főparancsnokságot. Favre a „Times“ szerint engedelmet nyert Bismarcktól Párisnál 150,000 embert összpontosítani. A commune követséget készült küldeni Thiershez kiegyezés végett.

Legújabb táviratok.

Páris, april 10. A Notre-dame székesegyház több magánházzal együtt kirabolattott. — Jules Favre ma Fabrice német tábornokkal érkezett Versaillesban.

Versailles, april 9. A Champs Elysées valószerűleg elkeseredett harc fog kifejlődni. Chatillonnál 200 rendőrt elfogtak a felkelők.

Páris, april 10. Lullier a Rappelben eme sorokat intézi a commune tagjaihoz: „Párisi commune, germinal 12. Polgárok, a commune tagjai! A versélyben forgó haza nevében felhívlak benneteket, idézzétek engemet magatok elé, hogy komoly felfedezéseket tegyek nektek a multa vonatkozólag, s fontos haditerveket terjeszthessek elétek.“

Páris, april 9. A Verité szerint Henry fogoly felkelő tábornok örét megölvén, ennek ruhájában az orleansi vasútvonalon Párisba szökött vissza. — Palikao Versaillesba érve, felajánlotta szolgálát. — Itten számos jezsuita agyonlővetett.

Versailles, april 10. Tegnap ismét erős ágyuzás hallatszott a kormánynak a neuillyi bűdnél felállított útjai s a felkelők között; a maillot kapunál semmi komolyabb esemény nem adta elé magát; ma reggel ismét heves ágyuzás folyik.

Páris, april 9. Itten biztonsági választmány alakult, melynek élén Ravoult, Rigault és Gournet állanak, s mely a commune tagjainak elfogását tűzte ki feladatául, s több tagot már el is fogott.

Déva, 1871. apr. 8.

A dévai nemzeti kaszinóban tartott bójtvásárnapi felolvasás és zeneszavallati idényt e hó 2-án este végeztük be. Tekintsünk kissé vissza az élvds estélyekre s lássuk aztán következményeit.

Összesen hét estély volt rendezve mindig zsufolt

teremmel. A megnyitás és bezárás mindig karénnel történt a képezde ifjusági dalárda által, Cserny zenetanár vezeté s néhány városi mükedvelő támogatása mellett. A képezdei ifjuság általános elismerést vívott ki magának a közönség részéről, mind a dalárda által, mind remek szavallataikkal, mely utóbbiban főleg Gyöngyösi István és Kövendi József vívták ki az egri nevet. A felolvasások sorát Beke Károly hazánkfa nyitotta meg a „Melegségről“ nagy gonddal írt értekezésével, a mi egy kissé hosszúra nyúlván, valóságos izzadásba hozta mind a felolvasót, mind a közönséget. Második felolvasó Lázár Farkas mérnök hazánkfa volt, a ki bőjti predikáció tartására szánta fejét a fényűzés ellen mennydörögve. A predikációirás nem levén mestersége, pár helyen, nyelve szembetűnőleg elcsúszott, mit a szépen sokáig nem bírt elfeledni. Hogy sok igazat mondott: való, de hogy épített-e? ezt nem mernők elhatározni.

Harmadik vasárnap Tornyai Sándor hazánkfa olvasa fel „Szarmizegethuza hajdan és most“ című nagybecsű történelmi dolgozatot. Megérdemelné, hogy valamelyik lap tárczájában napvilágot lásson. Negyedik vasárnap Koós Ferencz olvasta fel Dózsa Dani „Fátyol képeit“, melynek költői szépsége a nőnem részéről kitűnő tetszésben részesült, s feledhetlen benyomást szült. Ötödik vasárnap Bartha Lajos ref. pap olvasta fel az „Egyetértés“-ről írt történelmi értekezését. Kissé hosszú de mindvégig érdekes és tanulságos volt. A hatodik és utolsó felolvasó Balog József volt „Legjobb a középut“ című humoristikus értekezésével folyvást vidám hangulatban tartván a közönséget.

A többi időt zongora, fuvola és hegedű darabok egészítették ki s végül egy pár magán dal. A zongorán Schütz Bella, Barcsay Mária kisasszonyok, Mihály Béla; a fuvolán Simon Endre, Tornyai Sándor; a hegedűn Pisó román hivatalnok szereztek kellemes időöltést. A magánénekesekek közül Másvilági Róza k. a. Dévának e kedves csalóganja, Kémendi J. Cserny, Gyöngyösi és Kövendi lesznek feledhetlenek.

E hat estély, csekély 20 kr. belépti díjjal 154 forintot hozott be a kaszinó könyvtárának, s így egy bál jövedelmét és más mellékes jövedelmet összeadva a dévai kaszinó 300 frtot szentel ez évben a könyvtár gyarapítására.

A kaszinó választmánya az estélyeket rendező bizottságnyal jegyzőkönyvileg forró köszönetet szavazott s Lehman Róbert indítványára, a képezdei ifjak közül többeket tiszteletbeli tagnak választott, miért is előismerőnként a választmány iránt nyilvánosan is kifejezni el nem mulaszthatjuk. Ezenkívül a kaszinói választmány beleegyezését adta, hogy húsvét után a képezdei ifjuság részére, hangjegyek vásárlására, egy külön előadás rendezessék. — Hálára méltó méltánálása mind ez az ifjak szorgalmának s buzditó ösztönül szolgál nekik, hogy a szépen kezdett pályán lelkesedve haladjanak. — E zsufolt teremben tartott hat előadás egyig mind fényes bizonyítványa annak, hogy Dévavárosának oly mivelt közönsége van, melynél művészet és tudvány, rokonkeblekre találunk s mely biztos záloga e város szebb jövődjének.

Garibaldi levele a párisi nemzet-örökhez.

A párisi nemzetörség köztársasági foederatiója, mint tudjuk Garibaldinak ajánlotta fel a főparancsnokságot, mire az ősz vezér eme választ adta:

„Caprera 1871. márc. 28. — Polgárok! Küszönöm a megiszteltetést kinevezésemért a párisi nemzetörség főparancsnoki állomására, mely nemzetörséget szeretem, s valóban büszke lennék megosztani vele dicsőségét és veszélyeit.

„Tartozom azonban nektek a következő megjegyzésekkel. A párisi nemzetörség főparancsnoka, a párisi rendes hadsereg főparancsnoka, s egy igazgató bizottság, bárminő legyen is, három hatalom, melyek össze nem férhetnek Franciaország jelen helyzetében.

„A zsarnokságnak azon előnye van fölöttünk, hogy hatalmát összpontosítja, s ez összpontosítást kell nektek is használnotok ellenségeitekkel szemben.

„Válasszatak egy becsületes polgárt kebletekből, a minők nálatak épen nem hiányoznak: Hugo Viktor, Blanc Louis, Pyat Felix, Edgar-Quinet s a radikális demokracia egyéb veteránjai kellő egyének lesznek. Cremer és Billot tbok, kik mint látom bírák bizalmatokat, szintén a fehebbiekhez esatolhatók.

„De jól gondoljátok meg, hogy csak egy becsületes embert lehet megbízni a legfőbb hatalommal. Ezen ember más becsületes embereket fog választani, kik segélyére legyennek az ország felszabadításának nehéz munkájában. És ha elég szerencsések lesztek egy Washingtonra találni, Franciaország rövid időn felépül hajótöréséből, hatalmasabban mint valaha.

„E feltételek nem ürügyek reám nézve, hogy kivonjam magamat a republikánus Franciaország szolgál-

latának kötelessége alól. Nem! én legkevésbé sem esem kétségbe a fölött, hogy magam is harcoljak e bátrak oldalán, s vagyok a ti őszinte G. Garibalditok.“

Az angol parlamentből.

Az angol parlament martius 31-ki ülésében Baillie Cochrane képviselő interpellációt, illetőleg indítványt terjesztett elő, mely oda irányult, hogy a kormány Európa békéjének érdekében a végleges békealkudozások alkalmával a német császári kormánynál a Franciaországra kivetett békefeltételek enyhítésére lépéseket tegyen. Sir Henry Olvare csallakozott az indítványhoz. Mindkét szónok hosszasan foglalkozott a háború és diplomatiai alkudozások folyamával, szemére veté a kormánynak, hogy Franciaország iránt mindig kevés rokonszenvet mutatott, hogy a helyett, hogy valóban semleges lett volna, beleszólása által a Franciaország, Olaszország, Dánia és Austria közt készülődő szövetséget meghiúsította, s később a békealkudozásoknál akként járt el, hogy közvetítésének hatása nem lehetett. Szónokok azt bizonyították, hogy Angliának egészen más érdekei voltak, s az ily eljárás az országot teljesen izolálta. Gladstone miniszterelnök hosszán beszédben pontról pontra foglalkozott e vádakkal. Tagadta, hogy Anglia elszigeteltetve lenne, politikája sohasem részesült oly tetszésben, mint ma.

A háboru eredetere visszamenve, tagadta, hogy erőlyesebb fellépés által annak kitorését meggátolni lehetett volna. Személyes nézete szerint még akkor sem lehetett volna azt elkerülni, ha az egész parlament minden erejével ellene nyilatkozott volna, mert a szenvedély hevében a hatalmak nem szoktak törődni a semlegesek nézeteivel. A kormánynak szigorú kötelessége volt a semlegesség, melyet mindjárt a háboru kitorésekor ki nyilatkoztatott, s hivatalosan kimondá, hogy Franciaországnak a háboru közvetlen okára nézve igazságtalansága van, mint azt a később hatalomra jutott francia pártiférjak is elismerik. Azonban ennek dacára sem törölhetők el azon hosszú és barátságos szövetség emlékeit, mely Franciaország közt és köztünk létezett.

Németországgal szemben nem volt okunk az idegenségre, hanem ellenkezőleg teljes okunk és hajlamunk volt vele a legbensőbb viszonyokat fentartani. Mig azonban szivélyes részvételt néztünk Németország egységére, más részről nem voltak a legkellemesebb emlékeink a dán vizslá idejéből, mindennek felett még azon körülmény jött, hogy a háboru kitorésekor az ugynevzett Benedettiszerződés sajátos és nyugtalanító teleplezése folytán homály lett az egész ügyre borítva, mely mindennek előtt azon szükségre utalt bennünket, hogy vigyázzunk.

A Franciaország és Olaszország, valamint Franciaország és Austria közötti állítólagos szövetségre vonatkozólag, melyet mint mondatott Anglia hiusított meg, a miniszterelnök kiemelte, hogy épen a két könyv illető pontjai szerint nem oly szerződésről volt szó, melyet Olaszország kötni akart, hanem melyet ellenkezőleg reá akartak erőszakolni. Austriát Granville lord intette ugyan, hogy léteznek körülmények vagy pedig létezőknek vétettek, melyek gyanut vehetnek semlegességére. De mily viszonyok közt intéztetett e figyelmeztetés Austriához? A következők közt: Mi Austriának bizonyos hajlamáról tisztában voltunk, mely oda irányult, hogy nem ugyan tevőlegesen fellépjen, de ha az események kedvezően alakulnak, Franciaországra támaszkodjék.

De azt is tudtuk, hogy a határozott szándék e tekintetben való első jelensége Oroszországot Németország részére háboruba vitte volna. Nem föltötte iszonyu lehetőség volt-e ez Európára? A Dánia és Franciaország közötti szerződésre nézve, melyet állítólag ismét Granville hiusított meg, szónok kifejté, hogy az Franciaországnak nem használhatott, Dániának csak ártott volna, habár a dánok hajlama könnyen kimagyarázható és nem is roszalandó. Szónok ezután azon vád ellen fordult, hogy a miniszterium nem eléggé közvetített a küzdőfelek közt. Szónok itt egészen ugyanazokat mondja el, melyek a már hetek előtt közzétett, s említett kékkönyvi okmányokból közismeretiek. Anglia kísérletet-tún, hogy a többi semleges hatalmakat közös beavatkozásra bírja. Ez nem sikerült.

Anglia akkor egyedül lépett fel. Február 24. érkezett meg a francia követ s felkérte a kormányt, hogy a területi kérdésben intervencziót. Broglie herceg még az nap reggel bemutatott a királynénak, fél óra mulva minisztertanács tartott s a reggel érkezett francia kérvényre már délután elment a válasz. Granville azonban sügönyözt Odo Russelnek Versaillesba, beszélt Bernstorff gróffal stb. De Russel csak 36 órával előzve kapta meg a sügönyöt s így semmit sem tehetett. Azonban Bernstorff megsürgönyözte Anglia őhajait Bismarcknak, ki azokból másnap 25-én reggel már ismerte azokat, azonban az előterjesztéseket egészen válasz nélkül hagyta. Másnap 26-án a béke-paclinárék már aláírtak. Anglia megtette azt, mi hatalmában állt. Mi az indítványunk — jövőre vonatkozó részét illeti, ugyan-

azon szellemben, melyben eddig eljártunk, fogunk eljárni a jövőben is.

Azt hiszem, hogy kimutattuk, hogy nem vagyunk közönyösek Franciaország szenvedései iránt s hogy egyidejűleg sem szóval sem tettel nem kunyoráltunk egy nagy és diadalmas hatalom kegyelméért. Mi a német lapokban Anglia ellen szorított fenyegetéseket illeti, ezt egészen kitöröljük emlékünkből. A feltételek enyhítése ügyében igen oktan lenne a kormány kezeit parlamenti határozattal megkötöni, mert ha abstract eszmék szerint lépne fel, nem aratna sikert. Nem akarjuk elmulasztani — mondja végül Gladstone — hol alkalom kínálkozik Anglia befolyását akár legyen az kicsiny, akár pedig nagy, Európa és főleg azon nemzetek jólété, békéje és nyugalmaért értekezni, melyek oly drágák az angol nép szívének. (Tetszés.)" Cochrane ur visszavonta erre indítványát.

Külföldi gazdasági tapasztalatok.

Korödy István kiküldött reáltanárnak a főméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszterhez felterjesztett első évnegyedes jelentéséből.

Kirchberg, 1871. február 28.
(Folytatás)

IX. Maga a hely fekvése, földtalaj és éghajlat sokban viszonylik a csik-gyergyóihoz; mi pedig az erőket és kezelésük módját illeti, bátor vagyok alázatos tisztelettel megjegyezni, miszerint, míg a csik-gyergyói vadregényes őserdők a már szokássá vált s egybeült általam sehol sem észlelt rossz irányú faizásmód által mindinkább tönkretételnek, s e miatt az ügy is szegénységben süllyedni kezdett, az itt az ez előtt hasonlóan elpusztított volt erdős helyeket mesterségesen tenyésztett fenyvesekkel iparkodnak befásítani; minek folytán az erdők mindenhol le vannak tiltva s a szokásos két öl mennyiségen kívül a belőlük faizás csak pénzért történhetik; mely jövedelem az egyes községek legelőtöbbi kebléi szükségének fűdőzésére fordítatik.

A levágott fák elhordása is a nálunk divó szokástól egészen eltérően történik. Ugyan is, itt a levágott fagyökereitől, sudarok — és galyastól s levelestől együtt elszállítatják; minek következtében az erdő talaja is mindenhol tiszta és rom nélküli; míg ellenben nálunk a levágott fának csak java vitetvén el, többi része ott hagyatik; mi által nemcsak megbecsülhetlen tüzelőanyag megy kárba: de sőt mintegy tűzészítő eszköz szolgáltat az azon borzasztó erdőégéseknek, melyek a csik-gyergyói őserdők nem csekély részét már többször lehamvasztották s a fávali kereskedést oly aggasztó mérvben csökkentették. Nemcsak, de minden jövőre tekintet és rendszeresség nélkül idáig folytatott erdőüzemnek a megjegyzettek kivül napjainkban már is érezhetni azon káros hatását, miszerint a sok becses takarmányt szolgáló erdei legelők és kaszálók fátlanúságuk miatt sok légkörnyitápnedvektől fosztatván meg s a nap égető hevénél is inkább kitéve lévén: azok mindinkább kezd-

nek silányulni, s egyszersmind az üdítő havasi források is apadásnak indulni.
(Foly. köv.)

UJDONSÁGOK.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, méltóztatassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési feltételek 1871-re:

9 hónapra 1871.	apr.—dec.	8 ft.	—	kr.	o. é.
Félévre	apr.—sept.	5	„	50	„
4 hónapra	apr.—jul.	3	„	80	„
Évnegyedre	apr.—jun.	3	„	—	„
2 hónapra	apr.—maj.	2	„	—	„
Egy órára	aprilis	1	„	—	„

Az esti kiadás külön küldéséért a vidékre:

9 hónapra 1871.	apr.—dec.	1 ft.	10 kr.	o. é.
Félévre	apr.—sept.	—	80	„
4 hónapra	apr.—jul.	—	60	„
Évnegyedre	apr.—jun.	—	40	„
2 hónapra	apr.—maj.	—	30	„
Egy órára	aprilis	—	20	„

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

— **Felekiné Kolozsvárt.** Ismét érdekes színi előadásoknak nézünk elébe, a mennyiben Fehérvári ur a színi congressuson létét egyszersmind arra használta, hogy Felekinét, a pesti nemzeti színház elsőrendű tagját Kolozsvárra vendégül megnyerte, a ki már ma este városunkba érkezik.

— **A színházunkhoz** szerződött új tagok közül megérkezett a Szentgyörgyi-pár.

— **Távirat** mint alkalmatlan serkentő órá. April elején távirattal kelték fel egyik vidéken lakó történet-szünet Mohó sietséggel bontja fel a tolatkodó éjjeli vendéget s talál benne egy pesti mihaszna tudakozást. Elkeseredett gazdánk megfogja a tollat s így válaszol a villanydrotna naiv és tulkváncsi pesti barátjának: „máskor ügyelj arra, hogyha szép eszed elhagy, ez nappal és ne éjjel történjék.” A pesti szemfüles más alkalommal bizonyítván tartózkodni fog a provincia embereinek édes álmát telegramokkal megzavarni.

— **A Miklós-huszárok** április 11-én vonultak át Pesten, s lóháton mennek állomási helyükre: Brassóba.

Pesaventó György gróf Desseffy Aurél esküvőjére (olasz szokás szerint) egy irodalmi emlékek tisztelettel, — melyet Mátyás király IV. Sixtus pápához intézett, addig kiadatlan két levelét tartalmazza; e leveleket az „Ell.” most lenyomatja, melyeknek ismertetésére álljan itt a kiadó következő előszava: „Magyarország hírneves király Corvinus Mátyás által IV. Sixtus pápához 1476-ban január 16-án és 1480-ban december 14-én intézett s ez ideig nyilvánosságra még nem jutott két levelének eredetijét Velence nagy irattárában találhatni. E levelek tárgya és magyar történelmi érdeke elég világosan kitűnik ugyan minden figyelmes olvasó előtt, de egy kis magyarázat még sem lesz felesleges. Az 1467-i levelet illetőleg megjegyzendő, hogy Corvinus Mátyás a

törökök ellen háborút indított azon hitben, hogy a pápa megtartja ígérését, miszerint békét eszközöl közte és III. Frigyes császár közt. A pápának, ki intéti őt a háború folytatására: Mátyás felel, hogy nincs szüksége e serkentésre, mert ő nyolcz év óta üldözi a törököket és eretnekeket a nélkül, hogy terhes küzdelmeiért s a sok vervesztésért ő és az övéi egyéb jutalmat nyertek volna a folytonos ígérgetéseknél. Vigyázzon ő szentsége (tevő hozzát), hogy magaviseléssel ne kényszerítse őt a vállalatot abban hagyni; — mint meg is történt. Mialatt Corvinus Mátyás fegyverszünetben élt a törökkel, ezek meglepték Magyarországot betörésekkel. A második tevőben (1480. december 14.) le vannak írva azon haditények, melyeknek köszönhető III. Frigyes is, hogy birodalma elfoglalt részeit visszanyerte az ellenségétől. A verbási ütközethez, mely az összegyűlt törökökkel öt napig tartott győzelmesen a magyarokra nézve s 10,000 török megölésével végződött, van értesítés Erdélyből a híres vezér Kinizsy Pál által kivitt diadalokról is.

— **A berni törvényszéknek** az ottani rendőrség útján a berni császári királyi osztrák-magyar követséghez intézett közleménye alapján egy „Felicitás” című ügynevezett társulatra nézve következő felvilágosítások jutottak a kormány tudomására: Bernben „Felicitás” című társulat nem létezik és egy ilyen a schweiczi hatóságok által nem is lett engedélyezve, hanem bizonyos Faulmann Rudolf Lipcseből Bernbe telepedvén le, mint a „Felicitás” központi hivatala kezdett működni, mely állítólagos társulat igazgatója egy bizonyos Noviczky Vilmos Brünnből. Emeltet Faulmann minden tőke nélkül működik, és így a kiltásba helyezett 600 tallérnyi nyugdíj és egyéb ígéretek, melyekkel több, a hírlapokba beküldött hirdetésményében a közönséget ámitani igyekezett, minden megállítást alapot nélkülöznek. Minthogy a család következtében Faulmann és társai ellen a berni törvényszék által a bünvádi kereset megindított, a károsultak bejelentései, indokolt kártérítési keresetökkel, valamint nevék és lakhelyök pontos megnevezésével az említett berni törvényszéknek elfogadtatnak, és oda vagy közvetlen, vagy az illetékes hatóságok közvetítése mellett a lehető legrövidebb idő alatt benyújtandók.

— **Szörnyű boszu Európa ellen.** Silas-Bert kapitány, a ki Amerikában St.-Lois államban él, valami miatt nagyon boszus Angliára és dühében oly tervet forral, mely aztán Angliával együtt Európa egy részét is sújtani fogja. Silas-Bert kapitány kiszámította, hogyha a panamai földszorost átmeteszén, akkor Anglia és fél Európa klímája egészen hasonlóvá lenne Canada zord éghajlatához, mert az Óceán folyama más irányt véve nem hozna többé magával meleget. Ekkor aztán a tüzelő anyag csakhamar elfogyván, vége lenne a kereskedésnek is, s Anglia mindössze egy halász-statio lenne, minő New-Foundland, s mindössze foka- és cset-halászatért keresnék föl, mint Grönlandot.

— **A párisi zavarokban halászni** 4000 londoni gazember ment oda. De az angol rendőrség sem volt rest, és számos tagja — többi közt a titkos rendőrség főnöke is — utazott utánuk, hogy szépen visszaszállítsák.

— **A Thaly Kálmán** által szerkesztett „Századok”-nak f. évi III-ik füzeté megjelent. Első czikke: Wenzel Gusztáv Marino Sancto világkrónikájáról írt ismertetésének 3-ik s érdekes közleménye, mely czikk Magyarországnak a külpolitika irányában elfoglalt állását (1496—1501) ismerteti. Ezt követi „A János király fiáról való szép cronica szerzőjéről.” Szabó Károlytól. E derék tudósunk Thaly Kálmán ellenében alapos érvekkel igazolja, hogy e krónikát Tinódi irta. Az eperjesi béke 1633-ban Frankl Vilmostól. Egy gazdag forrástanulmányt írt, érdekes és tanulságos dolgozat. Könyvismertetések, bírálatok. — III. „Ungarn unter Maria Theresia und Joseph II. (1740—1780.)“ Geschichtliche Studien etc. von Dr. Fr. Krones. Ismerteti Wlassics Gyula. Tárca. Magyar történelmi társulat. — A magy. tud. akadémia történettudományi működése.

(**Necrolog.**) Polcz Rudolf végzett jogász maga és fivére Albert nevében bánatos kebellet jelenti szeretett nagynénje malomfalvi Szász Ferencné született Polcz Ágnesnek folyó hó 2-án délelőtt 10 órakor élte 71-ik, özvegyiségének 19-ik évében, hosszas szenvedés után Brassóban történt elhunytát. Porhüvelyé folyó hó 4-én délután 4 órakor helyeztetett el a brassai sírkertbe.

Nemzeti színház. Csütörtökön, április hó 13-án „Utazás Chinába.” Operette 3 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Apr. 11-ről: 5% Metaliques 58.65. 5% Nemzeti kölesön 68.50. 1860-diki államkölesön 95.80. Bankrészvények 729. Hitelrészvények 273.—. London 125. 75. Ezüst 122.75. Cs. kir. arany 5.91. Napoleonkor 10. Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.70. Temesi 76.75. Erdélyi 74.75. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

N y i l t t é r .

19—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és
délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám
1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Aláírási felhívás.

Az Orlái részvény-sörfőzdének Szebenben

részvény-tőkéjét képező 1000 darab részvényből (alapsz. 6. \$.)

Csak 500 drb. részvény

bocsátatik nyilvános aláírásra.

Az orlái részvény-sörfőzdének Szebenben minden részvénye 200 o. é. ftól szől és 50%-kal befizetendő.

Azon körülménynél fogva, hogy az orlái sörfőzde már 1791 vagy is több mint 80 év óta van üzemben, s jelenleg minden követelményeknek megfelel, a melyek ezen iparvállalat észszerű üzeméhez kötvék, valamint az országbeli és azon kívüli sörfőzdek versenyzésével szembeállni képes: ezen részvények a tulajdonosoknak állandó jó évjáradékot nyújtanak, s az alólírt alapító társulat tehát ez aláírásra ezenel tisztelettel megteszi a felhívást.

Aláírási feltételek.

1. Az aláírás 1871 április hó 3-kától kezdve Szebenben a szebeni előlegező-társulatnál, a kis piacon a szokásos hivatalos órákban történik.
2. Az aláírók az aláírt névérték 50%-kát készpénzben vagy tőzsdeképes értékpapírokban, a napi árkeletnél 5%-kal alább, biztosítékul lefizetik. Erre névre szóló ideiglenes nyugtádatnak ki, a melyeken a történi fizetések ki lesznek mutatva.
3. A további befizetések az alapszabályok 8. §-e értelmében fognak kiírtni.
4. Netaláni tulajdonság esetén lehető egyforma leszállítás fog eszközöltetni.
5. A részvények átvételé azon helyen fog történni, a hol az aláírás teljesített.

Aláírási blanquettok és szabályok Szebenben a szebeni előlegező-társulatnál és Kolozsvárt Dietrich Sámuel urnál ingyen szolgáltatnak.

Nagy-Szeben, márczius 27-én 1871.
3—3 (124)

az alapító társulat nevében:

Thalmayer J. F.

Általános óvszer,

a legújabb tudományos tapasztalatok alapján összeállított, legbiztosabb és legjobb gyógyszer minden előforduló, még üdült

betegségeiben is a nemi szerveknek,

(férfiak és nők titkos betegségei),

valamint védszer ragályosodás ellen, és az elgyengült nemi munkásság megerősítésére és felelevenítésére sokszorosan bebizonyult s a legelső tudományos tekintélyek által elismert szer.

A gyógyítás fájdalom nélkül történik s nem gátolja a hivatást, úgy hogy ez által szemérmes szenvedőknek és utazóknak is alkalom van nyújtva, bajukat második személyek közbejövetele nélkül is gyorsan és gyökeresen meggyógyíthatni.

1 skatulya ára használati utasítással együtt 3 ft göngyölés 20 kr. Elárúítóknak aránylagos engedély.

Valódi minőségben és legszigorubb titoktartás mellett kapható postai utánvét (vagy készpénz beküldés mellett tetszés szerinti betűjegy alatt)

Dr. LANG WILMOS-tól

Bécsben, Burggasse Nr. 47.

5—20 (94)

(16) **Hihetetlen, de mégis igaz,**
hogy az alább felsorolt
regulált ÓRÁK
oly mesés olcsó áron adhatók el.

Csak 10 ft. egy valódi ezüst hengeróra, kristály-aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 ft. 50 kr. egy valódi angol finom tüzer aranyozású ezüst chronometer óra, kettős köpenyvel, finoman zomancsozva, kristály üveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 ft. 50 kr. egy valódi angol, finom tűzaranyozású ezüst chronometer óra egy köpenyvel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 ft. egy valódi csinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezett elzárva is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 ft. egy talmi arany óra, kettős köpenyvel, savonette, rugóra, kristályüveg- és nickelművel, valódi talmi aranyláncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 ft. egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom véssttel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 ft. egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legerősebb csőüreggel (caliber), kristályüveggel, nickelművel, valódi csinos talmi aranya foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy azokat kulcs nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 ft. egy egészen kisdett női óra, valódi ezüsből, valódi aranyozással, nemkülönbön valódi talmi arany nyakláncz-csal és jótállási jeggyel.

Csak 13 ft. egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönbön láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 ft. egy legfinomabb ezüst horgony óra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 22 ft. egy ezüst remontoir óra, mely kulcs nélkül felhuzható, talmi arany láncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26 28 ft. arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek helyegző hivatala által bélyegzett.

Talmi aranylánczok:
rövidék: forint 1, 1.30, 1.60, 2, 3, 4, 5, 6.
hosszúak: forint 1.60, 2.50, 3, 4, 5, 6, 7.

Valamennyi órák első minőségűek, és másokkal csekélyebb minőségűekkel fel nem cserélendők.

Az óvszernek előre beküldése vagy utánvétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesített, és a kiváratnak meg nem felelő czikket, a legkésőbbesekben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 ftal olcsóbbak. Árjegyzék ingyen.

Óraművesek és órákereskedők, egy az órák mindennemibein nagy választékú készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges árulást teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusíthatni.

GLATTAU N.
I. bécsi óratelepszete (Etablissement) **51** Kärntnerstrasse Palais Todesco. **51**

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi úton gyógyít a nehézkör valódi orvosa **Dr. Killisch O.** Berlinben, jelenleg Louisenstrasse Nr. 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (9) 1/4 123—156

Egy tapasztalt gazdatiszt,
ki jó bizonyítványokkal van ellátva, alkalma-
zást keres. Bővebb tudomást vehetni szerkesz-
tőségünknel. (129) 1—2

1—3

(128)

Pályázat.

A Tasnádi fürdő orvosi állomásra, melylyel az ez évi június 1-től augusztus végéig tartó időnyire 150 o. ért. frt. fizetés, és díjtalan lakás van egybekötve. A pályázni kívánó, s mind három hazai nyelvet beszélő orvostudorok szíveskedjenek jelentéseiket tudori oklevélek hiteles másolatával együtt **f. év április 25-éig** Háromszékre Zabolára igazgató bizottmányi elnök gr. Mikes Benedekhez küldeni.

4—4

(45)

Dr. Pattison csúszvattája

a legkifünb gyógyszer, mely gyorsan gyógyít csúsz- és köszvényt, minden alakban, u. m.: arcz-, mell-, torok- és fogfájást, fő-, kéz- és térd-köszvényt, inrágatást, hát-, ágyék-fájdalmat, stb.

Egész nyálábbal 70, fél nyálábbal 40 kron kapható: Engel J. József gyógyszerésznél Kolozsvárt.

Dr. Pattison
csúszvattája
a legkifünb gyógyszer, mely gyorsan gyógyít csúsz- és köszvényt, minden alakban, u. m.: arcz-, mell-, torok- és fogfájást, fő-, kéz- és térd-köszvényt, inrágatást, hát-, ágyék-fájdalmat, stb.

Egész nyálábbal 70, fél nyálábbal 40 kron kapható: Engel J. József gyógyszerésznél Kolozsvárt.